

DENİZLİ DE İLK KADIN ÖRGÜTLENMESİ

Hüsamettin ATAMAN

Dönem Milli Mücadele dönemidir. Sivas Kongresi'nden sonra, Sivas'lı kadınlar bir dernek kurarlar. Derneğin adı, 'Anadolu Kadınları Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'dir. Amaçları, Ulusal Kurtuluş Savaşı'na katkıda bulunmaktır. Gazi Mustafa Kemal Paşa, vilayetlerdeki Kuvayı Milliye Reislerine telgraf çekerek, Sivas'lı kadınların izledikleri yolu takip etmelerini önerir. Telgrafın sonunda, 'Dolayısıyla, orada da hanımefendilerin girişimiyle bir cemiyet kurdurularak sonucunun bildirilmesini rica ederim' cümlesi yer almaktadır.

Telgraf Denizli'ye de gelir. Aralarında Aydın, Eskişehir, Yozgat, Kastamonu, Amasya, Kayseri, Niğde, Erzincan, Burdur, Bolu, Konya'nın da bulunduğu birçok vilayetde bu dernek kurulur. Denizli bu konunun dışında kalır. Yunan askerlerinin İzmir'e ayak basmalarının ardından ilk mitingi yapıp ulusal mücadele örgütlenmesini tamamlayarak Anadolu'ya örnek olan Müftü Ahmet Hulusi Efendi'nin Denizli'si, nedense, kadınların örgütlenmesi işine pek sıcak bakmaz.

1924 yılı Şubat ayında, İstanbul'da, amaçlarını, 'Biz Türk Kadınları, toplumsal ve siyasal yaşam da hak ettiğimiz yeri almalıyız. Kadınları bilinçlendirmeli ve eğitmeliyiz. Onlara daha fazla şey istemelelerini ve bunlara nasıl ulaşacaklarını anlatmalıyız. Amacımız Türkiye'de kadın ve erkeğin toplumsal, ekonomik ve siyasal eşitliğidir' şeklinde açıklayan 'Türk Kadınlar Birliği' adında bir dernek kurulur. Derneğin başkanı Nezihe Muhiddin (Tepedelengil) hanımdır.

Türk Kadınlar Birliği, 1927'de, kuruluşunun üçüncü yılına geldiğinde İstanbul dışında da örgütlenmiş, Denizli, Aydın, Afyonkarahisar ve Diyarbakır şubelerini faaliyete geçirmişti. Dr. Kemalettin Şakir (Saraçoğlu), 1928 yılında yazdığı Denizli'nin toplumsal yaşamını anlatan kitabında, 'Denizli'de cemiyet hayatı, başka yerlere nisbetle, daha iyi inkişaf etmiştir. Zümre cemiyeti olarak Kadınlar Birliği vardır...' demektedir.

Derneğin, kadınları siyasete fazla ısındırdığını ileri süren bazı çevreler, 1927 yılından itibaren

dernek üzerinde yoğun bir baskı kurarlar ve yöneticilerini yıldırmaya çalışırlar. Nezihe Muhiddin, aleyhine başlatılan kampanyaya dayanamaz ve istifa ederek dernekten ayrılır. 1935 yılında yapılan milletvekili seçimlerinde, Atatürk'ün talimatıyla, Meclis'e ilk kez kadın milletvekilleri girer. Türk Kadınlar Birliği yöneticileri de, amaçlarını gerçekleştirdiklerini belirterek, dernek için fesih kararı alırlar. Bu karar üzerine, derneğin Denizli Şubesi de kapanır.

1949 yılına gelindiğinde, bir yıl sonra yapılacak serbest seçimler öncesi, kadınlara yönelik bir girişime imza atılır. İpin ucunu daima elinde tutmak isteyen iktidar, kadın milletvekilleri ve iktidarın önde gelen isimlerinin eşlerinden oluşan bir kadroya, Türk Kadınlar Birliği'ni yeniden kurdurur. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün eşi Mevhibe İnönü de birliğin başkanı olur. Türk Kadınlar Birliği'nin yöneticileri, ülkeyi baştan başa dolaşarak her il'de kadınları örgütleme görevini üstlenirler. 1920'li yıllarda olduğu gibi, ilk örgütlenen iller arasında yine Denizli vardır. Örgüt kuruluşu için Denizli'ye gelen Ankara Milletvekili Mebrure Aksoley, Adana Milletvekili Makbule Dıblan, Halkevi salonunda, kadınlarla toplantılar yaparlar ve Türk Kadınlar Birliği'nin Denizli Şubesi'nin kuruluşunu gerçekleştirirler. 25 kişiden oluşan müteşebbis heyet üyeleri, bir ay sonra, 7 kişilik Yönetim Kurulu'nu seçerler. Doğal olarak, Genel Başkanı Cumhurbaşkanı'nın eşi olan Kadınlar Birliği'nin İl Başkanı da Vali'nin eşi olur.

Türk Kadınlar Birliği'nin yöneticileri, ülkeyi baştan başa dolaşarak her il'de kadınları örgütleme görevini üstlenirler. 1920'li yıllarda olduğu gibi, ilk örgütlenen iller arasında yine Denizli vardır. Örgüt kuruluşu için Denizli'ye gelen Ankara Milletvekili Mebrure Aksoley, Adana Milletvekili Makbule Dıblan, Halkevi salonunda, kadınlarla toplantılar yaparlar ve Türk Kadınlar Birliği'nin Denizli Şubesi'nin kuruluşunu gerçekleştirirler. 25 kişiden oluşan müteşebbis heyet üyeleri, bir ay sonra, 7 kişilik Yönetim Kurulu'nu seçerler. Doğal olarak, Genel Başkan'ı Cumhurbaşkanı'nın eşi olan Kadınlar Birliği'nin İl Başkanı da Vali'nin eşi olur.

Kadınlar Birliği Denizli Şubesi Yönetim Kurulu şu isimlerden oluşur; Başkan:Huldiye Demir (Vali Ahmet Demir'in eşi) İkinci Başkan: İlhan Çallılar (Hastanede doktor Nuri Çallılar'ın eşi) Sekreter: Süheyla Fidan (Öğretmen Ali Fidan'ın akrabası) Veznedar:İsmiye Türel (Hastanede doktor Osman Türel'in eşi) Sayman: Naime Işık (Orman Bölge Müdürü Kemal Işık'ın eşi) Üyeler: Münevver Sağduyu, Remziye Salmangil. Yönetim Kurulu oluşturulurken devlet dairelerinde görevli memurların yakını olan kadınların tercih edilmiş olduğu görülüyor. Genelde Denizli'nin yerlisi olmadıkları için de bu tür kurullarda görev alanların fazla tanınmadıkları bir gerçek. Derneğin kuruluşundan 6 ay sonra yapılan seçimler

de (14 Mayıs 1950) iktidar el değiştirdi, eski iktidarın güdümüyle kurulan yönetim gider, yeni iktidarın Valisinin eşinin başkanlığında yeni iktidarın ileri gelenlerinin eşlerinden oluşan yeni bir Kadınlar Birliği yönetimi oluşturulur. Sonraki yıllarda gelişen demokratik ortam içinde, birçok kadın derneği kurulur. 12 Eylül 1980 ihtilalinden sonra en büyük darbeyi örgütlenme konusu yer. Tüm sendikalar, dernekler, siyasi partiler kapatılır. Kadın örgütleri de bundan nasibini alır. Aynı davayı savunanlar bölük pörçük edilerek güçsüz bırakılırlar.

Bugün Denizli'mizde, çok sayıda kadın örgütü ve birçok kuruluşun kadın kolları kadın hakları için mücadele etmektedir.

6 NİSAN 2012 - CUMA
18:30 - 20:30

YENİ TÜRK TİCARET KANUNU

Nurettin AKBAŞ
EMO Mali Danışmanı

14 NİSAN 2012 - CUMARTESİ
14:00 - 17:00

EKONOMİK VE GÜVENLİ BİR NÜKLEER SANTRAL MÜMKÜN MÜ?

Özgür GÜRBÜZ **Hüseyin YEŞİL**
Gazeteci TMMOB YK Üyesi

18 NİSAN 2012 - ÇARŞAMBA
18:30 - 20:30

AÇIK ŞALT SAHALARINDA TOPRAKLAMALAR

Erim ARICI
Elektrik Mühendisi

2 MAYIS 2012 - ÇARŞAMBA
18:30 - 20:30

KABLolar

M. Çetin ŞAHİN
Elektrik - Elektronik Mühendisi

TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI DENİZLİ ŞUBESİ
15 Mayıs Mah. Gazi Bulvarı, İn-Ba İş Merkezi, Kat:6 No:32 DENİZLİ

SÖYLEŞİ

'EKONOMİK VE GÜVENLİ BİR NÜKLEER SANTRAL MÜMKÜN MÜ?'

Konuşmacılar: Özgür GÜRBÜZ (Gazeteci-Enerji Analisti)
ve
Hüseyin Yeşil (TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi)

DENİZLİ NÜKLEER KARŞITI PLATFORM

Yer: TMMOB Mak. Müh. Odası Konferans Salonu(Saltak)
Tarih: 14.04.2012
Saat: 14:00

YENİ TÜRK TİCARET KANUNU

NELER DEĞİŞTİ?

SEMİNER

Nurettin AKBAŞ
Serbest Muhasebeci Mali Müşavir
EMO Mali Danışmanı

6 NİSAN 2012 Cuma, Saat: 18:00
EMO Denizli Şubesi Toplantı Salonu